

OPPDRETTERSEMINAR 7-8 MARS

Tekst: Ramona Tatijana Lorieri-Skog

Avlsrådet i Raseklubb for dansk/svensk gårdshund arrangerte helgen 7.8 mars oppdretterseminar for klubbens medlemmer på Scandic Oslo Airporthotell på Gardermoen. Raseklubben verdsetter kompetanseheving hos sine medlemmer og sponset derfor seminaret slik at så mange som mulig skulle ha mulighet til å delta.

Vi var så heldige at vi fikk Helene Riisgaard Pedersen til å forelese for oss denne helgen. Det var rekordhøyt oppmøte, og en god blanding av både oppdrettere, hannhund-eiere og valpekjøpere.

Lørdag 7. mars

Camilla B Horvei ønsket velkommen til oppdretterseminar 2020 og introduserte helgens foreleser, Helene Riisgaard Pedersen. Programmet for dagen var tett pakket, og mye spennende skulle gjøres.

Helene startet med å takke for invitasjonen og uttrykke sin glede over det store fram møte og det store engasjementet i den norske raseklubben. Hun roste også avlsrådet for å klare å få så mange til å komme.

Helene gikk så i gang med sitt foredrag og snakket først om raseavl generelt.

Historisk raseavl og dens konsekvenser

Innen de fleste raser har den vært restriktiv med strenge helsekrav, krav til eksteriør og regler. Virkemåter for å håndheve regler har vært ting som utestengelse fra raseklubber og avlssperre på hunder.

Dette igjen har ført til en todeling hvor noen avler i tråd med gjeldende regelverk, mens andre som føler reglene er for vanskelig å forholde seg til avler på utsiden uten av hunden blir registrert.

Strenge krav og regler har i mange raser ført til liten genetisk variasjon. Dette betyr høy innavlsgrad og mange sykdommer som er nå regnet for normalt på rasen og vanskelig å avle seg ut av. Registreringstall stiger ikke i takt med rasens egentlige populasjon. Hundeorganisasjonen klarer ikke å avverge medlemsflukt og flere og flere avler uregistrerte hunder på utsiden. Dette fører igjen til at man har mindre innflytelse på hundeavlen.

Stambokført hundeavl vs ikke-stambokført hundeavl

Helene viste videre grafer ifra DKK om forholdet mellom hunder som er registrert med stamtavle og hunder som ikke har stamtavle. Det viser at ca 20% av den antatte rasepopulasjonen er registrert med stamtavle. Registreringstaller har synket siste år og den trenden vil man snu. Det er grunn til å tro at også i Norge øker andel som avler på utsiden i forhold til de som bruker hunder med stamtavle.

[\(Bilde 2 må inn her\)](#)

Det ble diskutert registrering og uregistrerte hunder på tvers av landene, og hvordan vi eventuelt kan forhindre at folk avler utenfor kennel klubben. I Danmark har de feks Dansk Hunderegister hvor alle hunder registreres med tilknytning til antatt rase, (selv om den er

uten stamtavle) uavhengig av rase/blanding. På denne måten er det enklere å måle andel med stamtavle mot de som avles uten stamtavle. Norge har ikke tilsvarende oversikt da det ikke er krav om å registrere alle hunder.

Genetisk aspekt og raserelaterte sykdommer

Genetikere over hele verden advarer mot alvorlig tap av genetisk variasjon i mange hunderaser og redegjør for hvilken katastrofe dette kan føre til. Vi ser eksempler på mange raser hvor det allerede nå er problemer med eks hjertesykdommer og åndedrett. Innavlsproblematikk er verre enn vi tror.

Dog Global

Pieter Oliehoek, grunnlegger av Dogs Global, sier at all raseavl er en form for innavl og selv i store populasjoner er variasjonen mindre enn vi før trodde. Kryssavls som f.eks brukes som forsøksprosjekt på norsk lundehund ikke er en reell løsning om med flere raser. Han viser til andre dyrearter og hvordan selv eks apearter som cheeta i fangenskap i zoo, har en langt høyere genetisk variasjon enn dagens hunderaser.

Tap av genetisk variasjon i rasene

Problemet er at man har tatt en stor populasjon og delt den i mange raser. Videre bruker for lite antall innen samme rase videre i avl og vi utelukker for mange hunder i avl. Dette gir en ytterligere innsnevring i det genetiske mangfoldet.

Nye tider og trender

I Danmark man diskutert hvordan man kan få flest mulig hunder registrert og dermed en større avlsbase slik at flest mulig hunder kan inngå i avl. Man har i mange raser endret regler til anbefalinger for å gi oppdretterne selv ansvar for sitt eget oppdrett. Man tenker også innkryssing fra andre raser for å komme ut av helseproblemer, på tvers av land og flere raser.

Videre ble de nevnt flere tiltak, hvor samarbeid og PR var blant de viktigste punktene. Det ble diskutert måter å promotere renraset avl, og raseklubben. Sosiale medier er et kjempegodt tiltak for å promotere rasen og hva man eventuelt kan gjøre med en renraset hund.

Det ble diskutert forskjellige måter å fremme raseavl, og egen rase på, blant annet via facebook, hannhund listen, oppdretterlisten og valpehenviingen. Dette er allerede ting som kan utbedres, og er under arbeid i klubben, som vi kan jobbe enda mer med i fremtiden.

Raseklubb for dansk/svensk gårdshund har allerede kun anbefalinger og ingen registreringskrav. Ansvaret for avl ligger hos den enkelte oppdretter. Vi må jobbe for å få flere som driver oppdrett inn i klubben slik at vi kan samarbeide på tvers av egeninteresser. Vi ønsker å fremme raseavl og gjøre det lett for oppdrettere å avle hunder med stamtavle. Fokus på ungdommen, som er fremtiden i hundeverden

- SAMARBEID

- Vi må være artige å leke med for alle!

-

Organisasjonene i hundeverden

FCI er overordnet organisasjon som sørger for at stamtavler og dommere er gjensidig godkjent av alle medlemsland. De administrerer alle søknader om kennelnavn via de nasjonale kennelklubber. De oversetter, oppdaterer og utgir rasestandarder. FCI har i skrivende stund godkjent 349 raser. Den enkelte rase er tilhører hjemland, hvor dansk/svensk gårdshund tilhører Danmark og Sverige. Rasestandard skrives av rasens hjemland. Videre er FCI de som tildeler internasjonale championater, også i bruks og sportstitler. FCI har tre obligatoriske komiteer og 24 andre. Nye i 2019 er utdanning og PR, ungdoms og disiplinærkomiteene.

Nasjonal kennelklubb NKK, DKK ovs. Må registrere stamtavler, holde utstillinger, prøver og konkurranser. Utdanne instruktører, dommere osv Drive lobbyvirksomhet for godt hundehold og sunn raseavl, lovgivning for hunder og samarbeide med andre lands klubber, myndigheter og raseklubber. Arbeide med avlsanbefalinger generelt og administrere og samarbeide med raseklubber om helse restriksjoner og skrive rasestandarder for landets egne raser.

Raseklubb for dansk/svensk gårdshund har til formål å ivareta hundens og hundeholders interesser i Norge, samt å bidra til å fremme positive aktiviteter med hund og hundesport, samt forvaltningen av hunderasen.

Raseklubb for dansk/svensk gårdshund skal også arbeide for etisk riktig behandling av hunder, og for at avl skjer i ønsket retning, både når det gjelder rasestandard, bruksegenskaper og rasenes sunnhet.

Avlsrådets oppgaver og funksjoner:

- Kartlegge og føre statistikk over helse og sykdommer hos rasen
- Utforme og oppdatere RAS (rasespesifikk avlsstrategi)
- Holde/arrangere oppdretterseminar og oppdrettermøte for klubben
- Gi råd og informasjon rundt avl
- Generelle henvendelser vedrørende avl og oppdrett

GRUPPEOPPGAVER

Etter en liten pause var det tid for oppgaver. Vi ble delt inn i 6 forskjellige grupper, hvorpå gruppe 1,2 og 3 skulle besvare oppgave 1,3 og5 og gruppe 4,5 og 6 skulle besvare oppgave 2,4 og 5. Hver gruppe valgte sin talskvinne som presenterte gruppens synspunkter i plenum. Oppgavene var laget av Helene og omhandlet avl og avlsstrategi, og omhandlet mye av det som står i NKK's Etske grunnregler for avl og oppdrett – avlsstrategi. Det var spennende oppgaver, og det ble mye diskusjoner rundt emnene.

Oppgave 1 basert på NKK's etiske grunnregler for avl og oppdrett punkt 5, *"Bare funksjonelt friske hunder skal brukes i avl. Det pålegges enhver oppdretter som velger ut hunder til bruk i avl å avgjøre hvorvidt den aktuelle hunden er mentalt og fysisk skikket for avl"*
Og raseklubbens retningslinjer hvor det står *"Oppdretter må innestå for at kulletets foreldre er friske og sunne"*

Hva mener gruppen man kan avle på, ikke kan avle på, og hvordan kan vi alle hjelpe til med at flest mulige voksne, sunne og velfungerende hunder blir brukt i avl?

Gruppenes besvarelse:

Det var stor enighet om at kun klinisk friske individer skal brukes i avl, og at oppdretter selv har ansvar for sine kull og kombinasjoner.

For å få med flest mulig hunder inn i avl ble det diskutert hvordan får flere valpekjøpere interessert i å vurdere avl på tisper, eller få hannhundeiere til å sette hannhund på hannhundlista. Gavemedlemskap for å få de med i klubben, arrangere utstillingstreninger for å ufarliggjøre utstillingskrav. Selge valper med avlsrett slik at man kan sikre at flere går videre. Informere og motivere valpekjøpere slik at de kommer nye hunder til inn i avl, og informere om klubb og avlsråd, hvor man kan få hjelp og kunnskap.

Oppgave 2

Hvordan man sorterer ut avlsdyr og hvilke feil man kan godta og ikke godta. I oppgavene var det satt opp mange eksempler.

Gruppenes besvarelse:

Det ble mye fokus på hvordan vi kan unngå å utelukke for mange hunder i avl på bakgrunn av feil og mangler. Eksempler på feil vi kan godta er skjønnsfeil som ikke betyr noe for hunden selv som overfarget, ståører, krøllhale, spetter i det hvite. Også HD C, PL. Grad 1, liten tannmangel og lyse øyne var feil var nevnt som feil man kan akseptere der man da ikke dobler på feil hos både tisper og hannhund.

Mens allergi, aggresjon, PL grad 2 og 3, sterk HD, var feil man ikke ønsket å avle videre på.

Oppgave 3 gikk til tisper på hvilke kriterier man la til grunn for valg av hannhund hver gang, noen ganger eller aldri. Tilsvarende for hannhundeier når man sa ja eller nei til parring.

Gruppenes besvarelse:

Her var det jevnt over mange besvarelser, og det opplevdes sprikende hva folk vektla i forhold til tisper og en eventuell partner. Flertallet var enige om at man skulle komplimentere tispens feil hos en eventuell hannhund. At man ikke dobler på de samme feilene hos individene.

Hannhundeiere vektla at tisper hadde en gjennomtenkt plan med avl og hvorfor de ønsket akkurat deres hannhund. At tisper hadde stamtavle. At de var innenfor anbefaling med antall valper, men også at de ønsket noen ganger å vente for å se resultat av foregående kull.

Oppgave 4 omhandlet igjen NKK sine etiske retningslinjer, punkt 2, *"Avlen må tjene formålet med å bevare og fortrinnsvis utvide den genetiske variasjonen i rasen"* og i punkt 3 *"Oppdretteren må drive sitt oppdrett med de nødvendige kunnskaper om rasen, raselinjer, hundehold, avl og oppdrett, samt arbeide for å ivareta og utvikle den aktuelle rasen gjennom valg og kombinasjon av avlsdyr."*

Tisper, hvordan kan du velge hannhund som er til fordel for rasen?

Hannhundeiere, med tilsvarende valg?

Gruppenes besvarelse:

Friske individer med godt gemytt og helse var viktige faktorer. Lav innavlsgrad ble nevnt og at man tenker helhet for rasen og lar gode hannhunder med gode avlsresultat brukes der man ønsker å bedre en kombinasjon for en tisper med svakere resultat.

Oppgave 5

Med bakgrunn i de etiske grunnregler og deres egne besvarelser, hvor viktig er det for oppdrettere uansett personlig ståsted å samarbeide?

Gruppenes besvarelse:

Det ble også diskutert endel rundt dette med samarbeid, og også der var det stor enighet om at man skal prøve å fremme hverandres avl, og respektere at ikke alle tenker likt eller har lik fremgangsmåte – FOR, målet er det samme i enden – en frisk, sund hund med rasetypisk eksteriør og mentalitet.

«Det vi gjør sammen er godt nok!»

Dagen ble avrundet med en fantastisk god middag, gode samtaler, mye latter – og en liten snartur i baren for noen 😊

Søndag 8. mars

Søndag var det duket for gjennomgang av bevegelses-anatomi og deler av rasekompendiet med levende hunder. Helene fortalte om sin bakgrunn, ikke bare som utstillingsdommer, men også som sin lange erfaring som oppdretter, organisasjonsmenneske gjennom både raseklubb i USA og Danmark.

Det ble vist frem 3 forskjellige hunder, både godt voksne, og en valp. En rasetypisk tispe, en mindre rasetypisk hannhund, og en veldig lovende valp. Det var mulighet for påmeldte å ta og kjenne på de forskjellige hundene, for å lære mer om anatomi og hundens oppbygging. Helene hadde en god gjennomgang av de forskjellige hundene, hvor hun «plukket de fra hverandre» og påpekte både positive og negative sider ved hundens anatomi. Helene er utdannet dommer i FCI på rasen, og beskrev hundene likt som man ville fått de beskrevet på en utstilling i form av en åpen kritikk. Det ble gjennomgått vanlige feil for rasen, og diskutert viktigheten av god anatomi hos hundene våre.

Det ble listet opp de rasetypiske detaljer og feil og svakheter ble delt i forhold til type og dermed vesentlige, og det som for rasen regner som detaljer og derfor mindre vesentlige.

Hele rasekompendiet finner du på www.rdsq.no/om-rasen/rasestandard

Seminaret avsluttet til felles lunsj før årsmøtet.

Vi takker Helene nok en gang for å dele av sin kunnskap med oss.